

Införande av automatiskt avgörande av statens reseförsäkringsskydd

1. Bakgrund

Statskontoret fattar årligen cirka 3 300 ersättningsbeslut som grundar sig på lagen om skadeersättningar vid statliga tjänsteresor (530/2017).

Med stöd av lagen ersätts bland annat vårdkostnader och resgodsskador som orsakats personer på tjänsteresa utomlands och personer som sänts ut för vistelse utomlands samt deras medföljande familjemedlemmar. I regel prövas inte ärenden som avgörs som reseförsäkringsersättning från fall till fall, utan i största delen av besluten beviljas sökanden den ringa kostnadsersättning som han eller hon yrkar på. Enskild behandling av dessa ärenden i form av tjänstemannaarbete är inte ändamålsenligt. Automatisering gör det möjligt att koncentrera tjänstemannaarbetet till sådana ärenden där det är nödvändigt och motiverat på grund av ärendets art och omfattning för att ärendet ska skötas på rätt sätt.

Bestämmelser om automatiserat beslutsfattande inom förvaltningen finns i 8 b kap. i förvaltningslagen (434/2003). Dessutom föreskrivs i 6 a kap. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) om tjänsteansvar och förutsättningar för införande av automatiserat beslutsfattande.

Närmare information om hanteringen av personuppgifter vid Statskontoret och utövandet av den registrerades rättigheter finns på Statskontorets webbplats.

2. Automatiserat beslutsfattande i ärenden som gäller statens reseförsäkringsskydd

Automatiserad behandling och automatiserat beslutsfattande innebär att ersättningsyrkanden som kan avgöras schematiskt behandlas och avgörs maskinellt utan att en tjänsteman fattar ett uttryckligt beslut i ärendet. Statskontoret använder inte lärande teknik eller artificiell intelligens i det automatiserade beslutsfattandet. Automatiserat beslutsfattande används inte i ärenden som förutsätter att myndigheten utövar sin prövningsrätt. Negativa beslut utfärdas inte heller automatiserat.

Statskontoret kan fatta automatiserade beslut när de grundar sig på på förhand fastställda regler som kan programmeras i Statskontorets datasystem. De på förhand fastställda reglerna grundar sig på lag och vedertagen tillämpningspraxis.

3. Behandlingsregler och automatiseringens logik

I statens reseförsäkringsersättningar är förfarandet för automatiserade avgöranden norm- och regelbaserat. Detta innebär att automatiserat beslutsfattande kan tillämpas på avgöranden som grundar sig på lag och om vilka det finns instruktioner och som inte förutsätter prövning från fall till fall. Detta innebär också att man i det automatiserade beslutsfattandet inte använder en sådan logik som grundar sig på tillämpningar för artificiell intelligens eller statistiska eller vetenskapliga modeller.

VK/2168/2024

6.6.2024

Behandlingsreglerna beskrivs i bilagan till beslutet om införande.

4. Skyddsåtgärder i samband med automatiserat förfarande

4.1. Allmänna skyddsåtgärder

Enligt 53 f § i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att en fysisk person avgiftsfritt till alla delar kan begära omprövning av avgörandet. Detta tillämpas dock inte om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande. En begäran om omprövning eller ett jämförbart rättsmedel får inte avgöras automatiserat (53 e §). Av ett förvaltningsbeslut ska framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var beslutet om införande finns att tillgå (53 g §).

Enligt 22 § i lagen om skadeersättningar vid statliga tjänsteresor får omprövning av Statskontorets beslut begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen och ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos försäkringsdomstolen. I beslutet anges att ärendet har avgjorts automatiserat och var beslutet om införande finns att tillgå. Till beslutet fogas dessutom en anvisning om hur man begär omprövning. Statskontoret tillämpar inte automatiserat avgörande på begäranden om omprövning.

4.2 Skyddsåtgärder när beslutet gäller ett barn

Ett automatiserat beslut kan gälla både myndiga och minderåriga personer.

Utbetalningen av ersättning grundar sig på lag och när ersättningen fastställs iaktas principen om jämlikhet och likabehandling. Lagen innehåller dock vissa bestämmelser som uttryckligen gäller ersättning till medföljande barn. Som medföljande barn betraktas i regel tjänstemannens och makens barn under 20 år.

Barnets rättigheter och friheter tryggas i Finland genom lagen om förmyndarverksamhet. Enligt 14 § i förvaltningslagen förs en omyndigs talan av den omyndigas intressebevakare eller vårdnadshavare. Enligt lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) är syftet med förmyndarverksamheten att bevaka de personers intressen och rätt till exempel på grund av omyndighet eller sjukdom inte själva kan sköta sina ekonomiska angelägenheter. Omyndig är den som inte har fyllt 18 år och den som har fyllt 18 år men förklarats omyndig. Intressebevakare för en minderårig (ett barn) är i regel vårdnadshavarna och för en myndig den som av domstolen eller förmyndarmyndigheten har förordnats till uppdraget. Intressebevakarens rätt att företräda en minderårig verifieras med en Suomi.fi-fullmakt. Intressebevakaren ska se till att barnets eller den omyndiges rättigheter, friheter och intressen tryggas.

Endast positiva beslut, genom vilka en parts yrkande godkänns, kan utfärdas automatiserat.

4.3 Övriga skyddsåtgärder

Säkerställandet av icke-diskriminering beskrivs i behandlingsreglerna.

Kvaliteten på det automatiserade beslutsfattandet har säkerställts i enlighet med Statskontorets kvalitetssäkringsprocess. Kvaliteten på det automatiserade beslutsfattandet övervakas i enlighet med Statskontorets process för kvalitetskontroll.

VK/2168/2024

6.6.2024

Vid införandet av automatiserat beslutsfattande har man beaktat lagenligheten i behandlingen av personuppgifter och den registrerades rättigheter. Det automatiserade beslutsfattandet har beaktats i konsekvensbedömningen av dataskyddet.

5. De handlingar som ligger till grund för beslutet

Behandlingsregler för automatiserat avgörande av statens reseförsäkringsskydd
Centrala åtgärder inom kvalitetssäkring och kvalitetskontroll

6. Beslut om införande

Förfarandet för automatiserat avgörande i ärenden som gäller statens reseförsäkringsskydd införs 10.6.2024.

Om förfarandet för automatiserat avgörande tas ur bruk, förvarar Statskontoret detta beslut om införande och de handlingar som ligger till grund för det i minst fem år efter att förfarandet togs ur bruk. Tidsfristen börjar löpa vid ingången av det år som följer på det år då förfarandet togs ur bruk (28 d § 3 mom. i informationshanteringslagen).

7. Ändringssökande

I beslutet om införande är det fråga om en förvaltningsintern föreskrift. Detta beslut får inte överklagas genom besvär (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden).

8. Mer information

Mer information om förfarandet för automatiserat avgörande vid Statskontoret fås på adressen registrator@statskontoret.fi eller på numret 029 550 2000/växel.

Dokumentet är elektroniskt undertecknat.

Satu Vallivaara

Noora Allenius

Biträdande direktör

Chef för juridiska ärenden

